

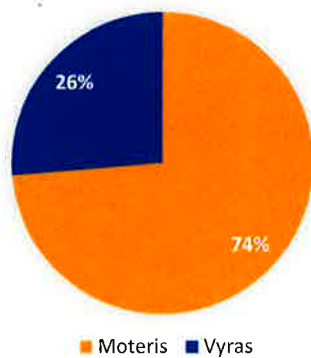
VIEŠOSIOS ĮSTAIGOS RESPUBLIKINĖS VILNIAUS PSICHIATRIJOS LIGONINĖS DARBUOTOJŲ ANONIMINĖS APKLAUSOS APIE POŽIŪRĮ Į KORUPCIJĄ ATSAKYMŲ ANALIZĖ

2020 m. gruodžio 14 d.

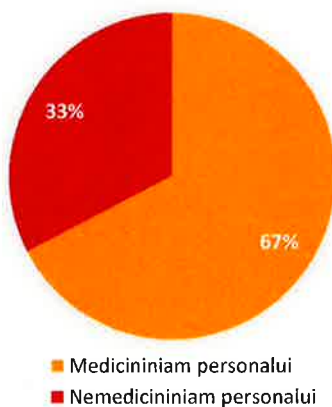
Siekiant išsiaiškinti Viešosios įstaigos Respublikinės Vilniaus psichiatrijos ligoninės darbuotojų požiūrį į korupciją sudaryta anoniminė darbuotojų apklausa apie požiūrį į korupciją. Anoniminę apklausą sudaro atviri bei uždari klausimai, padedantys nustatyti respondento požiūrį į korupciją. Anketos klausimus sudarė Viešosios įstaigos Respublikinės Vilniaus psichiatrijos ligoninės vidinės komunikacijos specialistė Paulina Briginaitė, klausimai buvo patvirtinti už korupcijos prevenciją atsakingo asmens - Dokumentų valdymo skyriaus vadovės Jovitos Rožankevičienės bei Viešosios įstaigos Respublikinės Vilniaus psichiatrijos ligoninės direktoriaus. Gautus minėtos anketos rezultatus skaičiavo Viešosios įstaigos Respublikinės Vilniaus psichiatrijos ligoninės vidinės komunikacijos specialistė Paulina Briginaitė.

Į anoniminės anketos apie požiūrį į korupciją klausimus atsakė ir savo nuomonę išreiškė 95 ligoninės darbuotojai. Šių darbuotojų pateikti atsakymai pasiskirstė taip:

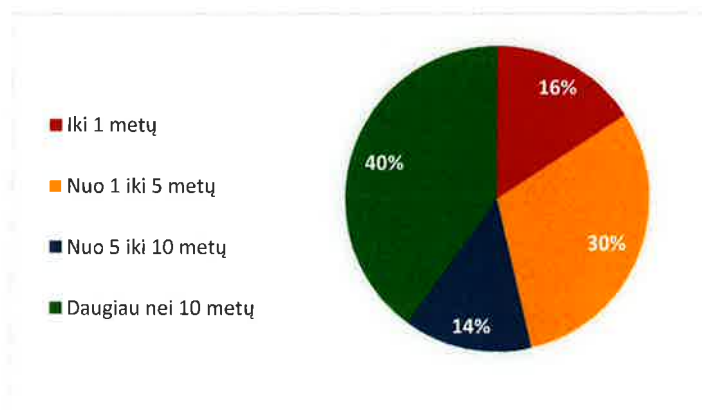
1. Kokia Jūsų lytis?

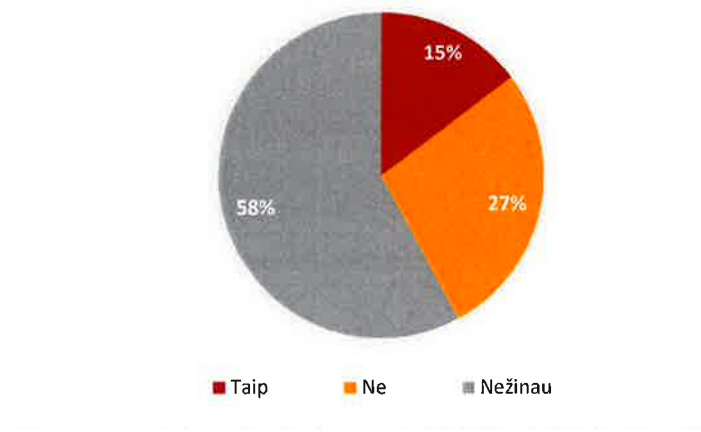
2. Priklausote:

3. Koks Jūsų darbo stažas Viešojoje įstaigoje Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje?

4. Kaip manote, ar Viešojoje įstaigoje Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje yra tikėtini korupcijos pasireiškimai atvejai?

5. Kaip manote, kokios yra tikėtinos korupcijos pasireiškimai Viešojoje įstaigoje Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje priežastys?

Iš 95 respondentų į šį klausimą atsakė 58 respondentai. Iš jų 17 respondentų nurodė, jog nežino tikėtinos korupcijos pasireiškimai priežasčių, likę respondentai, atsakę į pateiktą klausimą, kaip galimas priežastis, turinčias įtakos tikėtinos korupcijos pasireiškimui, įvardino šias:

- Pacientų artimųjų siekis paduodamais pinigais ar kitomis materialinėmis vertybėmis pagerinti pacientų gydymo sąlygas;
- Asmeninis ligoninės darbuotojų noras pasipelninti ir gauti papildomų pajamų ar kitokių materialinių vertybių;
- Asmeninės ligoninės darbuotojų savybės, pvz., godumas;
- Ligoninės darbuotojų noras parodyti savo valdžią bei įtaką;
- Pasilikęs „sovietinis“ požiūris į pacientą ir į gydymą.

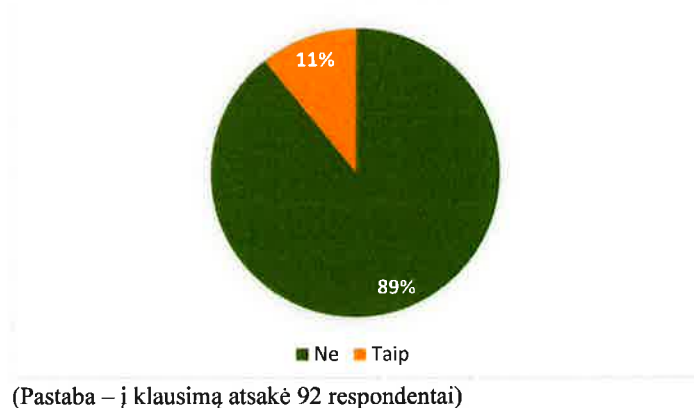
6. Nurodykite, Jūsų nuomone, efektyviausias priemonės mažinti tikėtiną korupcijos pasireiškimą Viešojoje įstaigoje Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje

Iš 95 respondentų į šį klausimą atsakė 56 respondentai. 22 respondentai nurodė, jog nežino, kokios galėtų būti efektyviausios priemonės mažinti tikėtiną korupcijos pasireiškimą, likę respondentai, atsakę į pateiktą klausimą, pateikė šias idėjas:

- Tolygus ir motyvuojantis darbo užmokesčio kėlimas;

- Darbuotojų švietimas, mokymų organizavimas visiems ligoninės darbuotojams apie antikorupcijos svarbą ir reikšmę;
- Nešališkos, skaidrios ligoninės veiklos siekimas ir skatinimas – korupcinių atvejų ligoninėje viešinimas;
- Tinkama dokumentų apskaita, tikrinimai;
- Atidumas, įsiklausymas į pacientą ir darbuotojo problemas, kylančias darbe, empatijos didinimas
- Prieinamoje pacientams vietoje paskelbtas ligoninės darbuotojo, atsakingo už antikorupciją, kontaktas – telefono numeris, el. paštas;
- Kuo mažesnis tiesioginis kontaktas su paciento artimaisiais.

7. Ar per paskutinius darbo Viešojoje įstaigoje Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje metus buvote susidūręs (-usi) su korupcijos apraiškomis? (Pvz., Jums buvo pasiūlytas kyšis arba žinote, kas priėmė pasiūlytą kyšį ir pan.)

8. Jei per paskutinius metus buvote susidūręs (-usi) su korupcijos apraiškomis Viešojoje įstaigoje Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje, apibendrintai įvardinkite, kokia tai buvo situacija.

Susidūrę su tokia situacija respondentai, įvardino, jog *(pastaba – pasidalinama stilistiškai ir gramatiškai neredaguotais respondentų atsakymais)*:

- „Artimieji keletą kartų kartu su maistu bandė perduoti pinigų, pacientas prašė atnešti piniginę arba liepė pasiimti pačiai. Sakė, kad nori atsilyginti už darbą. Svarbu paminėti, kad beveik visuomet kyšį siūlo vyresnio amžiaus asmenys.“;

- „Pacientų giminaičiai siūlė atsidėkoti pinigais, tačiau jų nepriėmiau, paprašiau pinigų pasiimti atgal, kadangi geriausia padėka yra šypsena bei geriau besijaunčiantis pacientas“;
- „Nenoriu apie tai rašyti, kadangi ta situacija nėra susijusi su manimi. Nesijaučiu saugiai apie tai rašant ir kalbant.“;
- „Artimieji mėgino siūlyti pinigų, tikėdamiesi, kad pacientu „bus geriau pasirūpinta/parinktas geriausias gydymas““;
- „Paciento artimieji siūlė pinigų, kad jis būtų hospitalizuotas nesant BPI.“;
- „Paciento artimasis norėjo atsidėkoti pinigais, tačiau jų nepriėmiau“;
- „Pagalbinė darbuotoja, paėmė iš paciento artimųjų saldainių dėžę“;
- „Siūlė pinigus“.

9. Jei per paskutinius metus buvote susidūręs (-usi) su korupcijos apraiškomis Viešojoje įstaigoje Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje, ar kam nors apie tai pranešėte? Jei taip, kam apie tai pranešėte?

Iš dešimties (11 procentų) Viešosios įstaigos Respublikinės Vilniaus psichiatrijos ligoninės darbuotojų, per paskutinius metus susidūrusių su korupcijos apraiškomis ligoninėje, apie tai pranešė vienas darbuotojas. Šis darbuotojas kreipėsi į „administracijos darbuotojus“, tačiau apklausoje nenurodė, į kurį administracijos darbuotoją. Vienas darbuotojas nurodė, jog nepranešė, tačiau galvojo pranešti darbo inspekcijai.

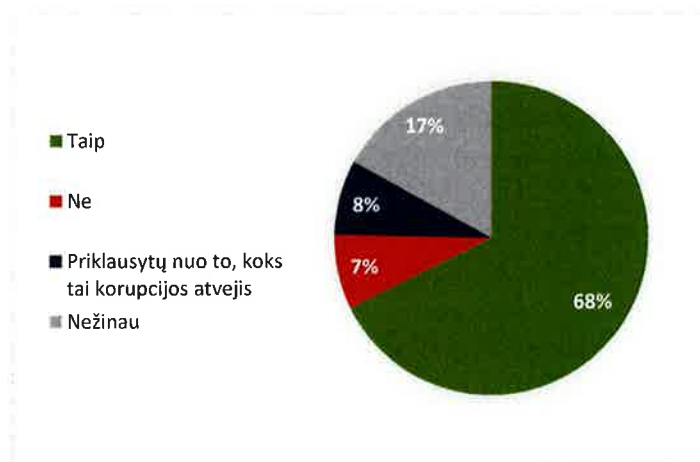
10. Jei buvote susidūręs (-usi) su korupcijos apraiškomis Viešojoje įstaigoje Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje ir niekam apie tai nepranešėte, įvardinkite, kodėl pasirinkote niekam nepranešti?

Darbuotojai, per paskutinius metus susidūrę su korupcijos apraiškomis ligoninėje ir apie tai nepranešę, tai pasirinko, nes *(pastaba – toliau pateikiami stilistiškai ir gramatiškai netaisyti darbuotojų atsakymai)*:

- „Žinau kad galiu netekti darbo vietos nes viskas tikrai iškils į viešumą. Nesakau kad bijau netekti darbo vietos ne, darbo pasiūlymų yra pilna ir čia ne problema. Gal daugiau laiko atlyginimas. Plius pabandyk kažką sakyti 100 procentų valdžia tai neigs, kaip ir visos ligoninės.“;

- „Paaškinus, kad dėl bandymo duoti kyšį bus pranešta teisėsaugai atsisakė duoti pinigus; tiksliai nežinojau pinigų siūlusių asmenų vardų, pavardžių; žinomi buvo tik paciento duomenys.“;
- „Liečiau pasiimti atgal pinigus ir eiti, pagrasindamas pranešti atsakingoms institucijoms bei pasiūlydamas pinigus geriau skirti paciento šeimos reikmėms.“
- „Todėl, kad žmogus, atsakingas už korupciją yra vieno iš vadovų „dešinioji ranka““;
- „Nenorėjau kištis į svetimą situaciją, kuomet asmeniškai joje nedalyvavau.“;
- „Kadangi tai buvo lankytojų iniciatyva ir nebuvo kyšio priėmimo.“;
- „Neturiu tam laiko, užsiimu tik atskirų piliečių „auklėjimu““;
- „Nepranešiau, nes pavyko išspręsti situaciją“;
- „Maniau, jog tai smulkmena“.

11. Jei susidurtumėte su korupcijos apraiškomis Viešojoje įstaigoje Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje, ar dabar apie tai praneštumėte? Jei taip, kam apie tai praneštumėte?

(Pastaba – į klausimą atsakė 65 respondentai)

Respondentai, kurie nurodė, jog dabar praneštų apie korupcijos apraiškas, apie tai praneštų: savo tiesioginiam vadovui, skyriaus slaugos administratorei, vadovybei, direktoriui, administracijai, atsakingam už antikorupciją ligoninėje darbuotojui, darbo inspekcijai, ligoninės administratorei, vidinės komunikacijos specialistei.

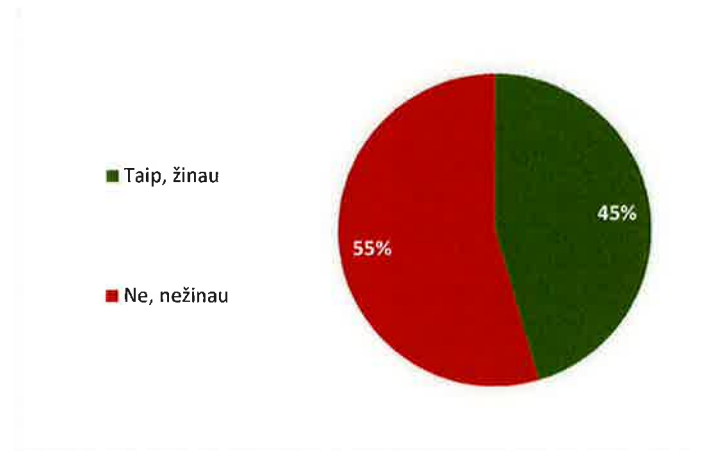
12. Kaip manote, kokios priemonės palengvintų pranešimo apie Viešojoje įstaigoje Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje galimai patirtą korupcijos atvejį, pateikimą?

Atsakiusieji į šį klausimą, pateikė tokias idėjas (*pastaba – toliau pateikiami stilistiškai ir gramatiškai neredaguoti respondentų atsakymai*):

- „Direktorius įsakymas, kuriuo remiantis asmenys, nutekinę informaciją apie asmenį, kuris pranešė apie korupciją, būtų baudžiami (nes pažeidžiamas konfidencialumas). 2. Tam tiesiog reikia laiko, kol korupcija bus mažiau toleruojama - vyresnės kartos pasikeitimas tą tikrai duos.“;
- „Geras klausimas. Nemanau kad turi kažkokios priemonės palengvinti. Greičiau žmogaus drąsa gali tai padaryti. Jei esi drąsus ir nebijai prarasti darbo vietas, neturi ko prarasti, tada gali tai padaryti.“
- „Jeigu būtų aiškiai nurodyta kuris asmuo atsako už korupcijos prevenciją, nes šiuo metu nėra aišku kas už tai atsako.“;
- „Gal ne visi išdrįstų pripažinti, kad žino ar susidūrė su korupcija, gal padėtų anoniminė pranešimo dėžutė.“;
- „Aiški informacija, kam ir kokiais atvejais pranešti, ypač neaišku dėl pacientų giminių.“;
- „Anonimiškumo garantavimas - anoniminė forma, kurią būtų galima užpildyti.“;
- „Anoniminė forma, kurią būtų galima užpildyti ir papasakoti apie nutikimą“;
- „Anoniminė telefonų linija, kuria būtų galima paskambinti“;
- „Paties žmogaus noras ir atvirumas apie tai pranešti“;
- „Tam tikslui sukurtas, paprastas įrankis Intranete“;
- „Anoniminė linija, kur būtų galima paskambinti“;
- „Anoniminė forma, kurią būtų galima užpildyti“
- „Anoniminė forma, anonimiškumo garantavimas“;
- „Anoniminė anketa, telefonas, el. paštu“;
- „Anoniminis pasitikėjimo telefonas“;
- „Konfidencialumo užtikrinimas“;
- „Galimybė pranešti anonimiškai“;
- „Registracijos forma intranete“;

- „Anoniminės formos intranete“;
- „Informavimas, anketavimas“.

13. Ar žinote, kokių priemonių buvo imtasi Viešojoje įstaigoje Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje siekiant kovoti su korupcija bei siekiant išlaikyti skaidrą įstaigos vardą? Jei žinote, įvardinkite bent kelias priemones.

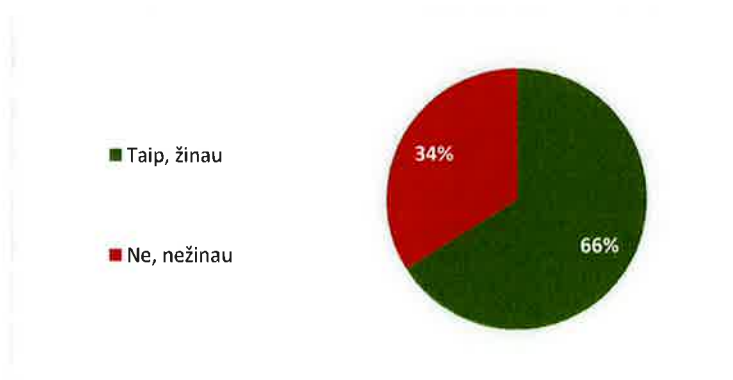
(Pastaba – į klausimą atsakė 56 respondentai)

Kaip antikorupcinės priemonės buvo įvardintos *(pastaba – toliau pateikiami stilistiškai ir gramatiškai neredaguoti darbuotojų atsakymai)*:

- „Darbuotojai pildė deklaracijas sąžiningumo deklaracijas, išleistas direktoriaus įsakymas apie galimas grėsmes , nurodyti telefonai kur kreiptis; direktoriaus įsakymas apie slapto pranešėjo apsaugą ir informacijos perdavimo būdus.“;
- „Taip: skyriuose skelbimų lentose nurodytas tel. Nr. , informacija VŠĮ RVPL internetinėje svetainėje, VLK atmintinė pacientams dėl gydymo kainos.“;
- „1. pranešimo apie tai forma sukurta (?). 2. padaryta ši apklausa. 3. giminystės ryšiais susieti žmonės negali dirbti viename skyriuje. ...“;
- „Taip, žinau - dalinti lankstinukai, paskelbta apklausa, yra kontaktai, kur skambinti, jei sužinotume apie korupciją ligoninėje.“;
- „Pasidalinta informacija apie tai, kur kreiptis, žinant apie korupcijos atvejus, padaryta apklausa, dalinti lankstinukai“;
- „RVPL antikorupcinė programa, šalinanti korupcijos apraiškas bei skatinanti ligoninės darbuotojų pilietiškumą.“

- „Ši apklausa, pavasarį buvo dalinti lankstinukai dėl antikorupcijos, apie tai rašoma intranete.“;
- „Taip. Veiklos įsakymai, naujos tvarkos, paskirti atsakingi asmenys, pranešimai ir pan.“;
- „Keliami atlyginimai, vyksta darbas su personalu - nemažai kalbama šiais klausimais“;
- „Galima rašyti elektroniu paštu pranešimą korupcijos prevencijos klausimais“;
- „Dalinti lankstinukai, iškabinta informacija, padaryta apklausa.“;
- „Pvz, ši apklausa, iškabinta informacija apie antikorupciją“;
- „Parenkota tvarka, išvaryti giminaičiai iš skyrių“;
- „Dalinti lipdukai, lankstinukai, apie tai rašyta“;
- „Darbuotojų švietimas- anketavimas, viešumas“;
- „Skelbimai, direktoriaus įsakymai, plakatai“;
- „Patvirtinta anoniminio pranešėjo tvarka“;
- „Apklausa, skelbiama informacija lentose“;
- „Apie tai rašoma, dalinama informacija“;
- „Iškabinta informacija apie korupciją“;
- „Antikorupcinės komisijos“;
- „prevencija@rvpl.lt“;
- „Daug yra priemonių“.

14. Ar žinote, kur galite kreiptis susidūrus su korupcijos apraiškomis Viešojoje įstaigoje Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje? Jei žinote, nurodykite, kur kreiptumėtės.

(Pastaba – į klausimą atsakė 66 respondentai)

Žinantys, kur kreiptis, darbuotojai nurodė, jog informuotų: tiesioginį vadovą, už antikorupciją ligoninėje atsakingą darbuotoją ar dokumentų valdymo skyrių (dokumentų valdymo skyriaus vadovę ar dokumentų valdymo skyrių įvardino aštuoni atsakę respondentai), Teisės ir personalo skyrių, direktorių ar pavaduotoją, prevencija@rvpl.lt, SAM tel. 8 800 66004, korupcija@sam.lt, STT 8 5 2663333, darbo inspekciją, ligoninės administratorę ar vidinės komunikacijos specialistę.

Išanalizavus pateiktus darbuotojų atsakymus, darytinios išvados:

- Daugiau nei pusę atsakiusių į anoniminės anketos klausimus nežino, ar Viešojoje įstaigoje Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje yra tikėtini korupcijos atvejai;
- **Kaip pagrindines priežastis, kodėl korupcijos atvejai Viešojoje įstaigoje Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje yra tikėtini, respondentai nurodė:**
 - Pacientų artimųjų siekis paduodamais pinigais ar kitomis materialinėmis vertybėmis pagerinti pacientų gydymo sąlygas;
 - Asmeninis ligoninės darbuotojų noras pasipelnyti ir gauti papildomų pajamų ar kitokių materialinių vertybių;
 - Asmeninės ligoninės darbuotojų savybės, pvz., godumas;
 - Ligoninės darbuotojų noras parodyti savo valdžią bei įtaką;
 - Pasilikęs „sovietinis“ požiūris į pacientą ir į gydymą.
- **Kaip efektyviausias priemonės mažinti korupcijos tikimybę Viešojoje įstaigoje Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje, respondentai nurodė:**
 - Tolygus ir motyvuojantis darbo užmokesčio kėlimas;
 - Darbuotojų švietimas, mokymų organizavimas visiems ligoninės darbuotojams apie antikorupcijos svarbą ir reikšmę;
 - Nešališkos, skaidrios ligoninės veiklos siekimas ir skatinimas – korupcinių atvejų ligoninėje viešinimas;
 - Tinkama dokumentų apskaita, tikrinimai;
 - Atidumas, įsiklausymas į pacientą ir darbuotojo problemas, kylančias darbe, empatijos didinimas;

- Prieinamoje pacientams vietoje paskelbtas ligoninės darbuotojo, atsakingo už antikorupciją, kontaktas – telefono numeris, el. paštas;
- Kuo mažesnis tiesioginis kontaktas su paciento artimaisiais.
- Per paskutinius darbo Viešojoje įstaigoje Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje metus su korupcijos apraiškomis susidūrė **10 respondentų**, iš jų **vienas apie šį atvejį pranešė administracijos darbuotojui** (neįvardinama kuriam);
- Jei dabar respondentams tektų susidurti su korupcijos apraiškomis Viešojoje įstaigoje Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje, iš jų **68 procentai** praneštų apie įvykį;
- Kaip pagrindinę priemonę (*pastaba - dažniausiai pasikartojantis atsakymas*), palengvinančią pranešimo apie korupcijos apraišką Viešojoje įstaigoje Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje pateikimą, respondentai nurodė **anoniminę formą**, kurią būtų galima užpildyti, arba **anoniminę telefono liniją**;
- **66 procentai** respondentų nurodė, jog žino, kur kreiptis susidūrus su korupcijos apraiškomis Viešojoje įstaigoje Respublikinėje Vilniaus psichiatrijos ligoninėje.

Vidinės komunikacijos specialistė

Paulina Briginaitė